

Projekt

z dnia 22 maja 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY HYŻNE**

z dnia 27 maja 2024 r.

**w sprawie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Hyżne na lata 2024 - 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024r. poz 609) oraz art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 424) **Rada Gminy Hyżne uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Hyżne na lata 2024 - 2028, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr LXI/488/24 Rady Gminy Hyżne z dnia 21 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w gminie Hyżne na lata 2024-2028.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Hyżne.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Gminy Hyżne
z dnia 27 maja 2024 r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
w Gminie Hyżne
na lata 2024 – 2028

Spis treści

WSTĘP	3
DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	5
PODSTAWA PRAWNA	9
SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE HYŻNE	10
ADRESACI PROGRAMU	12
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W OBSZARZE POMOCY RODZINIE DOTKNIETEJ PRZEMOCĄ	13
CELE, ZADANIA, SPOSOBY REALIZACJI	14
FINANSOWANIE, MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I EWALUACJA	18
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	19

WSTĘP

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, jako zadanie własne gminy wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 424). Zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 przyjętym w listopadzie 2024 roku przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach jednym z głównych problemów społecznych, który wymaga podejmowania szerokich działań, które mogłyby przeciwdziałać temu zjawisku.

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i podstawowym środowiskiem funkcjonowania człowieka. W rodzinie osoba ma możliwość rozwijania i kształtowania swojej osobowości, poglądów i systemu wartości. Więzy łączące jej członków charakteryzuje trwałość, wzajemne zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa. Dom rodzinny jest dla wielu osób miejscem do którego chętnie wracamy. Dlatego osoby, które doznają przemocy w środowisku domowym, rodzinnym towarzyszy wielkie cierpienie fizyczne, psychiczne, emocjonalne, gdyż dotyka ono ich podstaw na których opiera się ich funkcjonowanie i zaburza poczucie bezpieczeństwa. Przemoc może pojawić się w każdym domu; nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a ofiarami przemocy domowej bywają zarówno mieszkańcy w dużych miastach, jak i mniejszych miejscowościach czy wsiach. Zdarzenia, w których dochodzi do przemocy dotyczą zarówno małżeństw, jak i związków partnerskich, są także sytuacje w których znęcano się nad dziećmi, czy mieszkającymi we wspólnym domu seniorami.

Przyczyny stosowania przemocy to nie tylko uzależnienie od alkoholu, lecz mogą one wynikać z przyczyn osobistych, frustracji, stresu, zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w społeczeństwie w którym żyjemy. Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiare” i „sprawcę” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc domowa bardzo często jest przyczyną poważnych trudności osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą domową są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe.

W literaturze można znaleźć wiele definicji tego zjawiska. Przemoc kojarzy się z brutalnością, okrucieństwem, przestępczością. Przemoc można scharakteryzować jako relację między ludźmi, która opiera się na przeważającej sile. W tej relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, jedna osoba chce

dominować. W tym kontekście ważne jest wskazanie różnicy pomiędzy przemocą a agresją, którą jest nierównowaga sił występująca pomiędzy osobami. W przemocy przewaga występuje po stronie sprawcy, w przypadku agresji jest ona zrównoważona. Kolejną cechą charakterystyczną dla przemocy jest to, że jej celem jest wyrządzenie szkody, bólu, cierpienia. Trzeba wspomnieć, że sprawca naraża na szkody życie i zdrowie ofiary. Przemoc to zamierzone działania. W swoim głównym celu ma zamiar podporządkowanie ofiary. Do przemocy dochodzi poprzez naruszenie praw osobistych drugiego człowieka, manipulowanie.

Inna definicja przemocy stanowi o tym, że są to celowe akty, które godzą w osobistą wolność jednostki.. Przemoc narusza prawa i dobra osobiste. Przemoc uderza w wolność osobistą drugiego człowieka. Bardzo często przenosi się na grunt rodziny. Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy.

Jeszcze szerzej przemoc jest definiowana w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r., w której przemoc domową należy rozumieć jako „*jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

Można wyróżnić następujące formy przemocy:

- a) **Przemoc fizyczna** – nazywana również gorącą, to każde agresywne zachowanie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (m.in.: popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia);
- b) **Przemoc psychiczna** – nazywana również zimną, to umyślne agresywne działania, wykorzystujące nie tyle siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące

zachwianie u ofiary pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Zachowania sprawcy mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in.: wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami);

- c) **Przemoc ekonomiczna** – przejawia się w uniemożliwieniu dostępu do rodzinnych środków finansowych, prowadząc do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy);
- d) **Przemoc seksualna** – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych przez ofiarę praktyk seksualnych w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy (np. sprawca stosuje przemoc grozi użyciem przemocy, żeby zmusić ofiarę do stosunku, może zostać skazany za gwałt);
- e) **Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej** – istotne naruszenie prywatności osoby lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- f) **Zaniedbanie** – stan ciągłego niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych.

I. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Trudno określić skalę zjawiska przemocy domowej, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Choć zjawisko istnieje, czasami widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”. Pocieszający jest jednak fakt, że pokrzywdzone osoby częściej zaczynają mówić o istniejącym problemie. Na terenie naszej gminy przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu. Osoba, bądź instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty” podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej. Działania te polegają w szczególności na:

1. zapobieżeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej w tym informowaniu Policji o okolicznościach uzasadniających interwencję;

2. udzieleniu osobie doznającej przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej;
3. zaspokojeniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy.

Wiedzę dotyczącą skali występowania przemocy domowej w gminie Hyżne zawierają m.in. sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (od stycznia 2024 roku Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej) a także sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy.

W roku 2023 roku w gminie Hyżne było 11 wszczętych procedur NK. Wśród 15 osób co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową było 9 kobiet, 2 mężczyzn oraz 4 małoletnich. Ponadto 3 procedury NK były kontynuowane z 2022 r.

Procedura NK zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej może być wszczęta przez przedstawicieli podmiotów takich jak: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Poniższa tabela obrazuje liczbę wszczętych procedur NK w gminie Hyżne przez poszczególne instytucje na przestrzeni lat 2020 – 2023.

Tabela nr 1 dotycząca liczby procedur NK wszczynanej przez uprawnione podmioty w gminie

Rok	2020	2021	2022	2023
Instytucja				
policja	6	15	10	9
ośrodek pomocy społecznej	3	0	1	1
komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0	0
oświata	0	0	0	1
służba zdrowia	1	0	0	0
Razem:	10	15	11	11

Na przestrzeni kilku lat widać zróżnicowanie prowadzonych procedur Niebieskiej Karty. Najwięcej NK założonych było w 2021 roku. Można stwierdzić, że znaczny wpływ miała pandemia Covid-19. Osoby stosujące przemoc czuły się bardziej bezkarne, a doznające przemocy były odizolowane od pomocy z zewnątrz i całkowicie zdane na stałą obecność osoby stosującej przemoc. Po ustaniu pandemii i ograniczeń z nią związanych zauważono w 2022 r i 2023 r. spadek zgłaszanych informacji dotyczących przemocy domowej.

Poniższa tabela obrazuje liczbę osób dotkniętych przemocą domową w gminie Hyżne na przestrzeni lat 2020 – 2023

Tabela nr 2 Liczba osób dotkniętych przemocą domową

Rok	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne
2020	8	3	0	2	2	0	0	0	0	0
2021	12	0	1	3	0	1	1	1	0	0
2022	6	2	0	2	1	0	2	1	0	1
2023	9	4	1	2	1	0	4	3	1	1

* kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia

Poniższa tabela obrazuje liczbę osób stosujących przemoc domową w gminie Hyżne na przestrzeni lat 2020 – 2023

Tabela nr 3 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Małoletni*
2020	10	0	10	0
2021	15	4	11	0
2022	11	2	10	0
2023	11	1	10	0

* dzieci od 0 do 18 roku życia

Z posiadanych przez Zespół Interdyscyplinarny danych wynika, że wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową zdecydowanie przeważają kobiety a także istnieją przypadki, że ofiarami są dzieci. Mężczyźni natomiast dominują wśród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.

Poniższa tabela przedstawia działania podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2020-2023

Wyszczególnienie		2020	2021	2022	2023
Liczba NK A		10	15	11	11
Liczba NK C		9	12	11	14
Liczba NK D		10	11	12	9
Liczba sprawców, którzy osobiście wstawili się na wezwanie		8	9	12	9
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny		0	0	1	3
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa		3	0	3	4
Liczba kierowanych sprawców przemocy na zajęcia psychologiczno-terapeutyczne lub korekcyjno-edukacyjne		0	0	0	2
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej		0	0	0	0
Zakończenie procedury NK A razem		7	12	15	5
w tym na skutek	ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy	6	10	14	4
	brak zasadności podejmowanych działań	1	2	1	1
Liczba osób umieszczonych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy		0	0	0	0
Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych*		9	14	10	11
Liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych*		11	20	18	14
Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych*		22	40	42	34
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego		6	4	4	5

* wcześniejsza nazwa - grupy robocze

Poniższa tabela obrazuje formy udzielonego poradnictwa osobom uwikłanym w przemoc domową na przestrzeni lat 2020-2023, z której wynika, że najwięcej osób korzystało z poradnictwa socjalnego, natomiast nikogo nie objęto poradnictwem medycznym.

Rok	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa				
	socjalnego	psychologicznego	pedagogicznego	prawnego	medycznego
2020	10	5	3	0	0
2021	14	3	1	0	0
2022	10	2	2	3	0
2023	11	5	4	1	0

Od dnia 30 listopada 2020 r. funkcjonują przepisy ustawy z 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 956). Na podstawie wyżej wymienionych przepisów Policja otrzymała nowe uprawnienie w postaci możliwości wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Zgodnie z nowymi uregulowaniami, policjant ma prawo wydać nakaz lub zakaz:

1. podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu, jak również
2. w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Z informacji posiadanych przez Zespół Interdyscyplinarny w okresie od 30 listopada 2020 roku do dnia 31 grudnia 2023 roku powyższe przepisy na terenie gminy Hyżne zastosowano wobec 6 osób stosujących przemoc.

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku;
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej;

3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
9. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
11. Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030;
12. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

III. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE HYŻNE

Art. 6 ust. 1 oraz 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej brzmi:

„1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) lub ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41 i 694), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;*
- 2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;*

3. *zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;*
4. *tworzenie zespołów interdyscyplinarnych".*

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu programu jest analiza SWOT. Analiza ta polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakimi dysponuje gmina.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Znajomość środowiska, • Gotowość do współpracy instytucji, • Dobrze układająca się współpraca ze szkołą, sołectwami, parafią, policją, służbą zdrowia, • Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę zajmującą się problemami przemocy, • Zasoby specjalistów z obszaru przeciwdziałania przemocy (psycholog, terapeuta ds. uzależnień, radca prawny), • Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej, • Stosowanie przez ZI środka przymusu w stosunku do osób stosujących przemoc w celu ich udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym lub korekcyjno-edukacyjnym polegającym na złożeniu zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia art. 66c Kodeks Wykroczeń w przypadku nierealizowania przez nich programów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, • Niski poziom świadomości społecznej na temat przemocy domowej i jego konsekwencje, wynikające z tego zjawiska, • Brak zaufania ze strony ofiar przemocy oraz strach przed opinią, • Panujące w społeczeństwie stereotypy na temat przemocy, • Brak psychoterapeutów oraz terapeutów rodzin oraz psychologów dziecięcych, • Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura socjalna gminy (mieszkania chronione, lokale socjalne).

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą, • Zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez organizowane ogólnopolskie kampanie informacyjne, • Aktualizowanie bazy danych dotyczących instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, • Realizacja procedury „Niebieska Karta”, • Współpraca służb, instytucji, organizacji pozarządowych, • Zmiana stereotypów związanych z przemocą domową. 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne wzorce zachowań społecznych, • Zaburzone relacje w rodzinach, • Problemy związane z uzależnieniami członków rodziny, • Większa liczba rodzin w których pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze, • Wzrost przemocy w komunikacji społecznej oraz mediach (internet, TV, gry komputerowe itp.), • Wydłużony tryb postępowania karnego, • Brak umiejętności szukania wsparcia przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Hyżne:

1. osób doznających przemocy domowej, w tym:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
  - g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa;
2. osób stosujących przemoc domową;
  3. świadków przemocy domowej;
  4. przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy;
  5. społeczności lokalnej.

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W OBSZARZE POMOCY RODZINIE DOTKNIĘTEJ PRZEMOCĄ

Na terenie gminy Hyżne funkcjonuje sieć wsparcia instytucjonalnego. Obecnie osoby dotknięte lub zagrożone przemocą domową mogą skorzystać ze wsparcia instytucjonalnego podmiotów działających na terenie gminy oraz na obszarze powiatu rzeszowskiego:

1. Gminny Zespół Interdyscyplinarnego;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Placówki podstawowej opieki zdrowotnej;
5. Placówki oświatowe;
6. Centrum Integracji i Rozwoju w Hyżnem;
7. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy;
8. Komisariat Policji w Tyczynie;
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rzeszowie;
10. Centrum Zdrowia Psychicznego w Rzeszowie;
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie;
12. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górnem;
13. Sąd Rejonowy w Rzeszowie;
14. Wojewódzkie Ośrodki Terapii Uzależnień w Rzeszowie;
15. Prokuratura Rejonowa w Rzeszowie

VI. CELE, ZADANIA, SPOSOBY REALIZACJI

Cel główny programu:

Zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczenie zjawiska przemocy w Gminie Hyżne.

Wszystkie działania podejmowane w ramach programu będą służyć zwiększeniu skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczeniu zjawiska przemocy. Cele są spójne z obowiązującym od stycznia 2024 roku Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Działania zaplanowane do realizacji mają z jednej strony charakter profilaktyczny, prewencyjny, z drugiej zaś służą zwalczaniu problemu i jego negatywnych konsekwencji.

Cele szczegółowe programu:

- 1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.**
- 2. Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.**
- 3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową oraz stosujących przemoc.**

Tabela nr 4 Cele, zadania, sposoby realizacji

Cel główny: Zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczenie zjawiska przemocy w Gminie Hyżne.					
Cel szczegółowy 1: Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej					
Nr	Zadania	Sposoby realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację celów szczegółowych	Wskaźnik	Czas realizacji
1.1.	Upowszechnianie informacji z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej	1. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy dla osób doznających przemoc. 2. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) w miejscach ogólnie dostępnych. 3. Przygotowanie informacji i umieszczenie jej na stronie internetowej.	- Urząd Gminy w Hyżnem - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem - Szkoła podstawowa w Brzezówce, Hyżnem, Dylągówce, Wólce Hyżneńskiej, Grzegorzówce, Szklarach	- liczba opracowanych informacji - liczba publikacji	Zadanie realizowane w latach 2024-2028
1.2.	Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy na temat zjawiska przemocy domowej	1. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych 2. Udzielanie indywidualnych porad, konsultacji 3. Zorganizowanie punktów informacyjnych w trakcie gminnych imprez okolicznościowych.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem - Komisariat Policji w Tyczynie - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem - Szkoła podstawowa w Brzezówce, Hyżnem, Dylągówce, Wólce Hyżneńskiej,	- liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba udzielonych konsultacji - liczba osób objętych konsultacjami - liczba punktów informacyjnych	Zadanie realizowane w latach 2024-2028

			Grzegorzówce, Szklarach - Ośrodek Zdrowia w Hyżnem i Dylągówce		
1.3.	Prowadzenie edukacji z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, radzenia sobie z agresją i stresem	1. Organizacja spotkań dla rodziców, których celem jest promowanie prawidłowych metod opiekuńczo-wychowawczych alternatywnych wobec stosowania przemocy. 2. Organizowanie pogadań dla dzieci i młodzieży.	- Szkoła podstawowa w Brzeźówce, Hyżnem, Dylągówce, Wólce Hyżneńskiej, Grzegorzówce, Szklarach - Komisariat Policji w Tyczynie	- liczba spotkań - liczba osób biorących udział w spotkaniach	Na bieżąco Nie mniej niż raz w roku
1.4.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Publikacja materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej (np. w lokalnej prasie oraz na stronach internetowych)	- Urząd Gminy w Hyżnem - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem - Szkoła podstawowa w Brzeźówce, Hyżnem, Dylągówce, Wólce Hyżneńskiej, Grzegorzówce, Szklarach	- liczba upubliczniczonych materiałów	Zadanie realizowane w latach 2024-2028

Cel szczegółowy 2: Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

2.1.	Podnoszenie i rozwijanie kompetencji służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zabezpieczenie przed skutkami wypalenia zawodowego osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy i z osobami stosującymi przemoc.	1. Realizacja superwizji. 2. Szkolenia/webinary dla pracowników socjalnych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego podnoszące kwalifikacje i kompetencje.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem - Komisariat Policji w Tyczynie - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem - Szkoła podstawowa w Brzeźówce, Hyżnem, Dylągówce, Wólce Hyżneńskiej, Grzegorzówce, Szklarach	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba osób biorących udział w szkoleniach	W zależności od potrzeb i możliwości finansowych
------	--	---	--	---	--

			- Ośrodek Zdrowia w Hyżnem i Dylągówce		
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową oraz stosujących przemoc					
3.1.	Wzmoczenie działań podejmowanych przez podmioty na rzecz osób dotkniętych przemocą.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcjonowanie nowo powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego. 2. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego, socjalnego. 3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem, - Urząd Gminy Hyżne - Komisariat Policji w Tyczynie - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górnice 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba posiedzeń ZI - liczba osób objętych poradnictwem - liczba osób którym udzielono schronienia 	Zadanie realizowane w latach 2024-2028
3.2.	Monitorowanie sytuacji rodziny dotkniętej przemocą.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne wizyty w środowisku. 2. Cykliczne wizyty w środowisku sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem - Komisariat Policji w Tyczynie 	- liczba wizyt w środowisku	Zadanie realizowane w latach 2024-2028
3.3.	Interweniowanie oraz reagowanie służb w przypadku wystąpienia przemocy domowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie procedury „Niebieska Karta” 2. Wykorzystanie instrumentów prawnych, które pozwalają na odizolowanie osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc. 3. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy. 4. Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem - Komisariat Policji w Tyczynie - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem - Szkoła podstawowa w Brzezówce, Hyżnem, Dylągówce, Wólce Hyżneńskiej, Grzegorzówce, Szklarach - Ośrodek Zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba założonych NK - liczba osób odizolowanych - liczba osób biorących udział w programach - liczba wydanych zaświadczeń do uczestnictwa w programach 	Zadanie realizowane w latach 2024-2028

		terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. 5. Zgłaszanie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe	w Hyżnem i Dylągówce - Sąd Rejonowy w Rzeszowie - Prokuratura Rejonowa w Rzeszowie		
--	--	--	--	--	--

VIII. FINANSOWANIE, MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I EWALUACJA

1. Środki finansowe na realizację działań określonych w niniejszym Programie będą pochodzić z budżetu Gminy.
2. Monitorowanie realizacji Programu prowadzić będą wszystkie służby, które w ramach swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem sporządzi sprawozdanie roczne z realizacji Programu, które przedstawi Radzie Gminy w Hyżnem corocznie do końca I kwartału następnego roku.
4. Ewaluacja polegać będzie na zebraniu, analizie oraz interpretacji danych a także określeniu efektów tych poszczególnych działań.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- a) liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”
- b) liczba osób/rodzin objętych pomocą
- c) liczba działań profilaktycznych, warsztatowych w szkołach
- d) liczba ofiar przemocy domowej
- e) liczba dzieci, odebranych z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową
- f) liczba sprawców skierowanych na zajęcia korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne
- g) liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa w trybie art. 207 KK

- h) liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych
- i) liczba osób przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
- j) liczba przygotowanych i udostępnionych materiałów informacyjnych.

Ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona na koniec jego realizacji w oparciu o dane i dokumenty uzyskane w procesie monitoringu oraz inne źródła, które mogłyby zawierać przydatne informacje. Ewaluacja końcowa ma na celu ocenę wdrożenia Programu pod kątem adekwatności podejmowanych działań i ich efektywności, a także dostarczenie danych do nowelizacji/opracowania Programu na kolejne lata.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem we współpracy z pozostałymi instytucjami realizującymi Program.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program ma charakter otwarty i „elastyczny” tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie a także wymogami prawa.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 424) nakłada na organy samorządu gminnego obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w tym między innymi opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej (art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy).

21 lutego 2024 r. Rada Gminy Hyżne podjęła Uchwałę w sprawie przyjęcia w/w Programu, jednak Wydział Prawny i Nadzoru Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego wskazał kilka uwag do przedstawionego Programu. Uwagi dotyczyły nieprawidłowej nazwy, niewystarczającej diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy, częściowego braku doprecyzowania terminów realizacji poszczególnych zadań i niektórych realizatorów, a także braku informacji nt. ewaluacji. Przedstawione uwagi zostały przeanalizowane i wprowadzono stosowne zmiany do Programu.

W związku z powyższym dla przejrzystości i przystępności wprowadzonych zmian do Programu, zasadnym jest uchylene wcześniejszej Uchwały nr LXI/488/24 Rady Gminy Hyżne z dnia 21 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w gminie Hyżne na lata 2024-2028 i podjęcie nowej.

W świetle powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.